

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 17:09

יציאת השבת: 18:05

כ"א שבט תשע"ז

גיליון מס' 305

שאל אביך וירגודך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

ידיעה או אמונה?

בדבר הראשון- "אנוכי הי' אלוקיך", נראה על פניו שאין כאן כל ציווי, אלא הצהרת עובדה. אך עצם הידיעה שהקב"ה נמצא וקיים בעולם, זו מצווה. ולמי היא מיועדת? לאנשים שכבר מאמינים בקב"ה, הרי שאין כל צורך לצוות זאת עליהם. ואם היא מכוונת לאנשים שאינם מאמינים, הרי שגם לא אכפת להם מה יש לתורה לומר. אך התורה לא אומרת לנו "האמינו בקב"ה". אלא היא מצווה עלינו "לדעת", שהקב"ה קיים **במציאות שבה אנו חיים!** התורה מצווה עלינו להשתמש דווקא בשכל ובהגיון על מנת להגיע למסקנה המתבקשת, שהקב"ה קיים בעולם. הידיעה השכלית היא הראשונה בסדר העדיפויות; רק לאחר שהיא כבר מבוססת, אנו יכולים לנסות ולהתחבר גם ברמה הרגשית. "אנוכי הי' אלוקיך" - דע שהקב"ה קיים. כיצד אדם יכול להגיע לידיעה הברורה הזו? **אובייקטיביות.** התורה מציעה לנו שלושה כלים לסיוע:

1. הקשיבו הזולת

ההבדל בין בית שמאי לבית הלל הוא - שבית שמאי הציגו קודם את עמדתם לעומת בית הלל שהציגו קודם את עמדת בית שמאי ואז את דעתם. בית הלל (וגם יתרו), היו מוכנים להקשיב לזולת, האמת המוחלטת אינה בעלותם הבלעדית.

2. **חפשו חברים שמאתגרים אתכם** תבחרו חברים בקפדנות ודקדקנות. אדם שבא לתת משקל-נגד להשקפה האישית שלי. החברים שלי הם אלה שיאתגרו אותי ויגרמו לי בכך להפוך לאדם טוב יותר.

3. אל תחששו לשאול

החיפוש אחר האמת יתעכב, אם אין לנו את האומץ לשאול. כאשר אנו מבקשים את עזרתו של הזולת, אנו למעשה מודים בכך, שאין בידינו את כל התשובות.

הרב שרגא סימונס/אש התורה

1. מה שמע יתרו שעקב כך עזב את העבודה-זרה ודבק בעמ"י? (י"ח, א' מעם לועז) יתרו שמע על נס קריעת ים סוף ונס מלחמת עמלק, וכן על ירדת המן במדבר, והנס הגדול של יציאת מצרים משעבוד לגאולה.
2. כמה שמות היו ליתרו ומה הם? (י"ח, א' רש"י) ליתרו היו 7 שמות: רעואל, יתרו, יתרו, חובב, חבר, קיני ופוטיאל.
3. מהם שמות בני משה ומדוע נקראו כך? (י"ח, ג'-ד') גרשום- כי משה אמר "גר הייתי בארץ נוכריה". אליעזר- כי ה' היה בעזרו והצילו מחרב פרעה.
4. מדוע פרט יתרו ואמר למשה (ע"י שליח) שהוא בא עם אישתו ושני בניו? (י"ח, ו' רש"י) כדי לומר לו שאם אינך יוצא בשבילי צא בשביל אישתך, ואם אינך יוצא בשבילה, צא בשביל שני בניך.
5. מה פירוש המילים "ויחד יתרו"? (י"ח, ט' רש"י) א. מלשון חדווה, יתרו שמח על הניסים שנעשו לבני". ב. נעשה בשרו חידודין חידודין מפני שנצטער על איבוד מצרים.
6. מניין למדים שיתרו עבד כל עבודה זרה שבעולם? (י"ח, י"א רש"י) מהמילים שאמר יתרו: "כי גדול ה' מכל האלוהים", מלמד שהכיר ועבד את כל האלילים שהיו בעולם.
7. מה היה קשה ליתרו כשראה את משה שופט את העם? (י"ח, י"ג רש"י) יתרו ראה שמשה היה יושב כמלך וכל העם עומדים, והוקשה הדבר ליתרו שהיה נראה כמזלזל בכבודן של ישראל, לכן הוכיחו על כך.
8. מה היתה עצת יתרו למשה? (י"ח, י"ז-כ"ג) ראה יתרו שכל עמ"י ניגשים למשה למשפט ולעצה, יעץ לו למנות שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות שיעזרו לו.
9. "ואתה תחזה...אנשי חיל יראי אלוקים אנשי אמת ושונאי בצע"- מדוע חשוב שיהיו בעלי מידות אלו? (י"ח, כ"א רש"י) אנשי חיל - עשירים, שאינם צריכים להחניף ולהכיר פנים. יראי אלוקים - שיראו מה' וישפטו בצדק. אנשי אמת - שמקיימים הבטחתם, שכך דבריהם יהיו נשמעים. שונאי בצע - ששונאים את ממונם בדין.
10. מה היה מספרם של שרי אלפים, מאות, חמישים ועשרות? (י"ח, כ"א רש"י) ל-600 אלף מהעם היו 600 שרי אלפים, 6000 שרי מאות, 12,000 שרי חמישים, 60,000 שרי עשרות.
11. מדוע עזב יתרו את משה וחזר לארצו? (י"ח, כ"ז רש"י) יתרו הלך לגייר את בני משפחתו.

כוחה של תפילה

רבי שמואל מסלנט ישב על כסא הרבנות בירושלים בין החומות קרוב ל-70 שנה. לצד חכמתו ובקיאותו בתורה ובהוויות העולם, התפרסם רבי שמואל ברבים בפשטות הליכותיו עם הבריות ובאורח חייו הצנועים.

אך יותר מכל, הרשים את המוני אנשי ירושלים בימים ההם בנכונותו התמידית להורות-דין ולפסוק הלכה לכל דורש בכל עת ובכל שעה.

שאל אחד ממקורביו: "אמור לי רבי ומורי מדוע כבודו אינו קובע שעות מיוחדות ביום לקבלת קהל ולפסיקת שאלות בהלכה, כפי שנוהגים כמה וכמה רבנים אחרים?"

השיב רבי שמואל בנימה אבהית: "כל יהודי, וביותר רב ומנהיג בישראל, צריך להשתדל בכל כוחו ללכת בדרכי ה' ולדבוק במידותיו. והרי דרך ה' היא לענות לפונים אליו בכל עת ובכל שעה, לבורא עולם אין שעות קבלה ומועדים נבחרים שבהם הוא משגיח על ברואיו ומספק להם את כל צרכי החיים.

כך גם היה מנהגו של משה רבנו לשפוט את העם - '... וַיָּשָׁב מִנְּשָׁה, לְשַׁפֵּט אֶת-הָעָם, וַיַּעֲמֵד הָעָם-עַל-מִשְׁחָה, מִן-הַפֶּקֶד עַד-הָעֶרֶב' (שמות יח', יג).

אז איך אתה רוצה שאני לא אתנהג כמו משה שלמד זאת מדרכו של בורא עולם...?!"

כל אדם מאיתנו זקוק לישועות, כל אחד נקלע לחוסר מסוים והוא מחפש את הדרך למלא את חסרונו. אנו לפעמים מחפשים את הישועה במקומות זרים, אצל אנשים שונים ולא תמיד נענים.

זכור! הישועה, היכן שלא תהיה, מהיכן שלא תגיע היא שלוחה מבעל הישועות - בורא עולם. יש לך אבא בשמים ששומע תפילת כל פה, פנה אליו, דבר איתו. אוזנו פתוחה כל היום כל השנה כל חיידך. אין לו שעות קבלה, הוא לא גובה ממך כספים, הוא רק מחכה לשימוע אותך ולהושיע אותך. גם אם נראה בעיניך שאין ישועה למצבך אתה טועה!

בורא עולם הוא 'מצמיח ישועות' - גם אם אין לך בנמצא ישועה בורא עולם יצמיח לך את הישועה. כל שעליך לעשות הוא פשוט... לבקש! תן לקב"ה במה אצלך, תן לו מעמד, תכניס אותו לאורח חייך. הוא מחכה לך, הוא רוצה אותך הכי קרוב אליו, הוא אבא שלך... כי הוא שומע תפילת כל פה..

חינוך יומי

12. **מתי הגיעו בני"י למדבר סיני? (י"ט, א')**

בחודש השלישי לצאת בני"י ממצרים בר"ח סיון, לפני מתן תורה.

13. **מה קשה לרש"י במילים "ביום הזה באו מדבר סיני"? (י"ט, א' רש"י)**

רש"י שואל: מדוע נאמר "ביום הזה" ולא "ביום ההוא" שעליו מדברת כאן התורה?

14. **מהי תשובת רש"י על כך? (י"ט, א' רש"י)**

כיוון שמטרת בואם למדבר סיני היתה לקבל את התורה נאמר "ביום הזה", שיהיו דברי התורה חביבים עליך כאילו התורה ניתנה היום, וכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים.

15. **מניין למדים שבכל החניות שחנו ישראל היו במחלוקת ביניהם, ורק במתן תורה כשחנו נגד ההר, הם היו בשלום? (י"ט, ב' רש"י)**

למדים זאת מהמילים: "ויחן שם ישראל" בלשון יחיד, שהם היו כאיש אחד בלב אחד. בחניות שבהן נאמר "ויחנו" בלשון רבים, למדים שהיו במחלוקת ותרעומת ביניהם.

16. **מה למדים מהפסוק: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל"? (י"ט, ג' רש"י)**

בית יעקב אלו הנשים, שיאמר להם בלשון רכה. בני"י אלו הגברים, שידבר אליהם בלשון קשה.

17. **"ואשא אתכם על כנפי נשרים", מה ההבדל בין הנשר לשאר העופות? (י"ט, ד' רש"י)**

שאר העופות מחזיקים את בניהם בין רגליהם, מפני שפוחדים מעוף אחר שפורח מעליהם, ואילו הנשר שעף הכי גבוה נושא גזליו על כנפיו, מפני שאינו מתירא אלא רק מהאדם שירה בו חץ.

18. **למה מדמה רש"י את עמ"י במילים "והייתם לי סגולה"? (י"ט, ה' רש"י)**

רש"י מדמה את עמ"י לאוצר חביב ויקר שהמלך מחבבו וגונזו. כך ה' אוהב את עם ישראל מכל העמים וקורא להם עם סגולה.

19. **מה ההבדל בין תקיעת השופר**

במתן תורה לבין תקיעה שאדם תוקע? (י"ט, י"ט רש"י) כשאדם תוקע הוא מתחיל בקול חזק ואז נחלש הקול, ואילו במתן תורה קול השופר הלך והתחזק.

20. **מניין למדים שבמתן תורה לא היה בבני"י סומא, חרש ואילם אלא כולם נרפאו? (כ', ט' רש"י)**

נאמר "וכל העם רואים את הקולות" - מכאן שלא היה בהם סומא.

מהמילים: "ויענו כל העם" - לא היה בהם אילם.

מהמילים: "נעשה ונשמע" - לא היה בהם חרש.

חלימוד בעלון מוקדש

לרפואתם השלמה והמהירה של **אלרועי בן אורטל,**

נעם אלעד דרור בן אביטה יוכבד רבקה נ"י

לעילוי נשמת **יצחק בן וירג'ניה בן-יהושע (פייג) ז"ל**

לקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com

לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha